This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

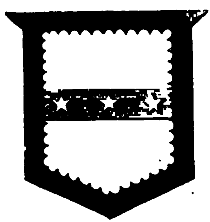
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

878
P4
B96
1741

Mure of Caldwell.

878
P4
B96
174

PHAEDRI,

AUGUSTI LIBERTI,

FABULARUM AESOPIARUM

LIBRI QUINQUE:

Ex Editione

BURMANNI.

GLASGUAE:

Typis Roberti Urie & Soc. Curâ & impenſis Roberti Foulis. Proſtant apud Gavinum Hamilton & Johannem Balfour, Bibliopolas *Edinburgenſes.*

MDCCXLI.

PHAEDRI,
AUGUSTI LIBERTI,
FABULARUM
AESOPIARUM
LIBER PRIMUS.

PROLOGUS.

AESOPUS auctor quam materiam repperit,
Hanc ego polivi verſibus ſenariis.
Duplex libelli dos eſt: quod riſum movet,
Et quod prudenti vitam conſilio monet.
Calumniari ſi quis autem voluerit,
Quod arbores loquantur, non tantum ferae;
Fictis jocari nos meminerit fabulis.

(1) FAB. I.

Lupus & Agnus.

AD rivum eumdem Lupus & Agnus venerant,
Siti compulſi: ſuperior ſtabat Lupus,

Longeque inferior Agnus: tunc fauce improbâ
Latro incitatus, jurgii cauſſam intulit.
Cur, inquit, turbulentam feciſti mihi
Iſtam bibenti? Laniger contra timens,
Quî poſſum, quaeſo, facere quod quereris, Lupe?
A te decurrit ad meos hauſtus liquor.
Repulſus ille veritatis viribus,
Ante hos ſex menſes, male, ait, dixiſti mihi.
Reſpondit Agnus: equidem natus non eram.
Pater, hercule, tuus, inquit, maledixit mihi.
Atque ita correptum lacerat, injuſtâ nece.
  Haec propter illos ſcripta eſt homines fabula,
Qui fictis cauſſis innocentes opprimunt.

(2) FAB. II.

Ranae Regem petentes.

ATHENAE cum florerent aequis legibus,
Procax libertas civitatem miſcuit,
Frenumque ſolvit priſtinum licentia.
Hinc conſpiratis factionum partibus,
Arcem tyrannus occupat Piſiſtratus;
Cum triſtem ſervitutem flerent Attici;
Non quia crudelis ille, ſed quoniam grave
Omne inſuëtis onus; & coepiſſent queri;
Aeſopus talem tum fabellam retulit.
  Ranae, vagantes liberis paludibus,
Clamore magno regem petiere a Jove,
Qui diſſolutos mores vi compeſceret.

Pater Deorum riſit, atque illis dedit
Parvum tigillum; miſſum quod ſubito vadi
Motu ſonoque terruit pavidum genus.
Hoc merſum limo cum jaceret diutius,
Forte una tacite profert e ſtagno caput,
Et, explorato rege, cunctas evocat.
Illae, timore poſito, certatim adnatant,
Lignumque ſupra turba petulans inſilit:
Quod cum inquinaſſent omni contumeliâ,
Alium rogantes regem miſere ad Jovem,
Inutilis quoniam eſſet, qui fuerat datus.
Tum miſit illis hydrum, qui dente aſpero
Corripere coepit ſingulas; fruſtra necem
Fugitant inertes; vocem praecludit metus.
Furtim igitur dant Mercurio mandata ad Jovem,
Adflictis ut ſuccurrat. Tunc contra Deus;
Quia noluiſtis veſtrum ferre, inquit, bonum;
Malum perferte. Vos quoque, o cives, ait,
Hoc ſuſtinete, majus ne veniat malum.

(3) FAB. III.

Graculus ſuperbus & Pavo.

NE gloriari libeat alienis bonis,
Suoque potius habitu vitam degere,
Aeſopus nobis hoc exemplum prodidit.
Tumens inani Graculus ſuperbiâ,
Pennas, Pavoni quae deciderant, ſuſtulit,
Seque exornavit: deinde contemnens ſuos

Formoſo ſe Pavonum immiſcuit gregi.
Illi impudenti pennas eripiunt avi,
Fugantque roſtris. Male mulcatus Graculus
Redire moerens coepit ad proprium genus:
A quo repulſus triſtem ſuſtinuit notam.
Tum quidam ex illis, quos prius deſpexerat,
Contentus noſtris ſi fuiſſes ſedibus,
Et, quod natura dederat, voluiſſes pati,
Nec illam expertus eſſes contumeliam,
Nec hanc repulſam tua ſentiret calamitas.

(4) FAB. IV.

Canis per fluvium carnem ferens.

AMITTIT merito proprium, qui alienum adpetit.
Canis per flumen, carnem dum ferret, natans,
Lympharum in ſpeculo vidit ſimulacrum ſuum:
Aliamque praedam ab alio ferri putans,
Eripere voluit: verum decepta aviditas
Et, quem tenebat ore, demiſit cibum,
Nec, quem petebat, adeo potuit adtingere.

(5) FAB. V.

Vacca & Capella, Ovis & Leo.

NUMQUAM eſt fidelis cum potente ſocietas:
Teſtatur haec fabella propoſitum meum.
Vacca & Capella, & patiens Ovis injuriae,
Socii fuere cum Leone in ſaltibus,

Hi quum cepiſſent cervum vaſti corporis,
Sic eſt locutus, partibus factis, Leo:
Ego primam tollo, nominor quia Leo;
Secundam, quia ſum fortis, tribuetis mihi;
Tum quia plus valeo, me ſequetur tertia;
Malo adficietur, ſi quis quartam tetigerit.
Sic totam praedam ſola improbitas abſtulit.

(6) FAB. VI.

Ranae ad Solem.

VICINI Furis celebres vidit nuptias
Aeſopus, & continuo narrare incipit:
Uxorem quondam Solem velle ducere,
Clamorem Ranae ſuſtulere ad ſidera,
Convicio permotus quaerit Jupiter
Cauſſam querelae; quaedam tum ſtagni incola;
Nunc, inquit, omnes unus exurit lacus,
Cogitque miſeras aridâ ſede emori.
Quidnam futurum eſt, ſi crearit liberos?

(7) FAB. VII.

Vulpis ad Perſonam tragicam.

PERSONAM tragicam forte Vulpis viderat:
O quanta ſpecies, inquit, cerebrum non habet!
Hoc illis dictum eſt, quibus honorem & gloriam
Fortuna tribuit, ſenſum communem abſtulit.

(8) FAB. VIII.

Lupus & Gruis.

QUI pretium meriti ab improbis deſiderat,
Bis peccat; primum quoniam indignos adjuvat;
Impune abire deinde quia jam non poteſt.
Os devoratum fauce cum haereret Lupi,
Magno dolore victus, coepit ſingulos
Inlicere pretio, ut illud extraherent malum.
Tandem perſuaſa eſt jurejurando Gruis,
Gulaeque credens colli longitudinem,
Periculoſam fecit medicinam Lupo.
Pro quo cum pactum flagitaret praemium:
Ingrata es, inquit, ore quae noſtro caput
Incolume abſtuleris, & mercedem poſtulas.

(9) FAB. IX.

Paſſer & Lepus.

SIBI non cavere, & aliis conſilium dare,
Stultum eſſe, paucis oſtendamus verſibus.
Oppreſſum ab Aquila, fletus edentem graves;
Leporem objurgabat Paſſer: ubi pernicitas
Nota, inquit, illa eſt? quid ita ceſſarunt pedes?
Dum loquitur, ipſum Accipiter nec opinum rapit,
Queſtuque vano clamitantem interficit.
Lepus ſemianimus mortis in ſolatio;

Qui

Qui modo ſecurus noſtra irridebat mala,
Simili querelâ fata deploras tua.

(10) FAB. X.

Lupus & Vulpis, judice Simio.

QUICUMQUE turpi fraude ſemel innotuit,
Etiamſi verum dicit, amittit fidem.
Hoc atteſtatur brevis Aeſopi fabula.
Lupus arguebat Vulpem furti crimine:
Negabat illa, ſe eſſe culpae proximam:
Tunc judex inter illos ſedit Simius:
Uterque cauſſam cum peroraſſent ſuam,
Dixiſſe fertur Simius ſententiam:
Tu non videris perdidiſſe, quod petis;
Te credo ſurripuiſſe, quod pulchre negas.

(11) FAB. XI.

Aſinus & Leo venantes.

VIRTUTIS expers, verbis jactans gloriam,
Ignotos fallit, notis eſt deriſui.
Venari Aſello comite cum vellet Leo,
Contexit illum frutice, & admonuit ſimul,
Ut inſuëtâ voce terreret feras,
Fugientes ipſe exciperet. Hîc auritulus
Clamorem ſubito totis tollit viribus,
Novoque turbat beſtias miraculo.
Quae dum paventes exitus notos petunt,

Leonis adfliguntur horrendo impetu,
Qui, poſtquam caede feſſus eſt, Aſinum evocat,
Jubetque vocem premere: tunc ille inſolens;
Qualis videtur opera tibi vocis meae?
Inſignis, inquit, ſic, ut niſi noſſem tuum
Animum genuſque, ſimili fugiſſem metu.

(12) FAB. XII.

Cervus ad Fontem.

LAUDATIS utiliora, quae contemſeris,
Saepe inveniri, haec exſerit narratio.
Ad fontem Cervus, cum bibiſſet, reſtitit,
Et in liquore vidit effigiem ſuam.
Ibi dum ramoſa mirans laudat cornua,
Crurumque nimiam tenuitatem vituperat,
Venantum ſubito vocibus conterritus,
Per campum fugere coepit, & curſu levi
Canes eluſit. Silva tum excepit ferum,
In qua retentis impeditus cornibus,
Lacerari coepit morſibus ſaevis canum.
Tunc moriens vocem hanc edidiſſe dicitur:
O me infelicem! qui nunc demum intelligo,
Utilia mihi quam fuerint, quae deſpexeram,
Et, quae laudaram, quantum luctus habuerint.

(13) FAB. XIII.

Vulpis & Corvus.

QUI ſe laudari gaudent verbis ſubdolis,
Serae dant poenas turpes poenitentiae.
Cum de feneſtra Corvus raptum caſeum
Comeſſe vellet, celſâ reſidens arbore;
Hunc vidit Vulpis, deinde ſic coepit loqui:
O qui tuarum, Corve, pennarum eſt nitor!
Quantum decoris corpore & vultu geris!
Si vocem haberes, nulla prior ales foret.
At ille ſtultus, dum vult vocem oſtendere,
Amiſit ore caſeum, quem celeriter
Doloſa Vulpis avidis rapuit dentibus.
Tum demum ingemuit Corvi deceptus ſtupor.
Hac re probatur, ingenium quantum valet,
Virtute & ſemper praevalet ſapientia.

(14) FAB. XIV.

Ex Sutore Medicus.

MALUS cum ſutor, inopiâ deperditus,
Medicinam ignoto facere coepiſſet loco,
Et venditaret falſo antidotum nomine,
Verboſis adquiſivit ſibi famam ſtrophis.
Hîc cum jaceret morbo confectus gravi
Rex urbis, ejus experiendi gratiâ,
Scyphum popoſcit, fuſâ dein ſimulans aquâ

Antidoto miſcere illius ſe toxicum,
Hoc bibere juſſit ipſum, poſito praemio.
Timore mortis ille tum confeſſus eſt,
Non artis ullâ medicae ſe prudentiâ,
Verum ſtupore vulgi factum nobilem.
Rex advocatâ concione haec edidit:
Quantae putatis eſſe vos dementiae,
Qui capita veſtra non dubitatis credere,
Cui calceandos nemo commiſit pedes?
  Hoc pertinere ad illos vere dixerim,
Quorum ſtultitiâ quaeſtus impudentiae eſt.

(15) FAB. XV.

Aſinus ad ſenem Paſtorem.

IN principatu commutando civium,
  Nil praeter domini nomen mutant pauperes.
Id eſſe verum, parva haec fabella indicat.
  Aſellum in prato timidus paſcebat ſenex.
Is, hoſtium clamore ſubito territus,
Suadebat Aſino fugere, ne poſſent capi.
At ille lentus: quaeſo, num binas mihi
Clitellas impoſiturum victorem putas?
Senex negavit. Ergo quid refert mea,
Cui ſerviam? clitellas dum portem meas.

(16) FAB. XVI.

Cervus & Ovis.

FRAUDATOR nomen quum locat ſponſu improbo,
Non rem expedire, ſed mala videre expetit.
Ovem rogabat Cervus modium tritici,
Lupo ſponſore: at illa, praemetuens doli:
Rapere atque abire ſemper adſuevit lupus,
Tu de conſpectu fugere veloci impetu:
Ubi vos requiram, quum dies advenerit?

(17) FAB. XVII.

Ovis, Canis & Lupus.

SOLENT mendaces luere poenas malefici.
Calumniator ab Ove quum peteret Canis,
Quem commodaſſe panem ſe contenderet;
Lupus citatus teſtis, non unum modo
Deberi, dixit, verum adfirmavit decem.
Ovis, damnata falſo teſtimonio,
Quod non debebat, ſolvit: poſt paucos dies
Bidens jacentem in fovea proſpexit Lupum:
Haec, inquit, merces fraudis a ſuperis datur.

(18) FAB. XVIII.

Mulier parturiens.

NEMO libenter recolit, qui laeſit, locum:
Inſtante partu, mulier, actis menſibus,

Humi

Humi jacebat, flebiles gemitus ciens.
Vir eſt hortatus, corpus lecto reciperet,
Onus maturum melius quo deponeret.
Minime, inquit, illo poſſe conſido loco
Malum ſiniri, quo conceptum eſt initio.

(19) FAB. XIX.

Canis parturiens.

HABENT inſidias hominis blanditiae mali,
Quas ut vitemus, verſus ſubjecti monent.
Canis parturiens quum rogaſſet alteram,
Ut foetum in ejus tugurio deponeret,
Facile impetravit: dein repoſcenti locum
Preces admovit, tempus exorans breve,
Dum firmiores poſſet catulos ducere.
Hoc quoque conſumto, flagitare validius
Cubile coepit. Si mihi & turbae meae
Par, inquit, eſſe potueris, cedam loco.

(20) FAB. XX.

Canes famelici.

STULTUM conſilium non modo effectu caret,
Sed ad perniciem quoque mortales devocat.
Corium depreſſum in fluvio viderunt Canes:
Id ut comeſſe extractum poſſent facilius,
Aquam coepere ebibere: ſed rupti prius
Periere, quam, quod petierant, contingerent.

(21) FAB. XXI.

Leo ſenex, Aper, Taurus & Aſinus.

QUICUMQUE amiſit dignitatem priſtinam,
Ignavis etiam jocus eſt in caſu gravi.
Defectus annis & deſertus viribus
Leo quum jaceret, ſpiritum extremum trahens,
Aper fulmineis ad eum venit dentibus,
Et vindicavit ictu veterem injuriam:
Infeſtis Taurus mox confodit cornibus
Hoſtile corpus. Aſinus, ut vidit ferum
Impune laedi, calcibus frontem exterit.
At ille exſpirans: Fortes indigne tuli
Mihi inſultare: te, naturae dedecus,
Quod ferre certe cogor, bis videor mori.

(22) FAB. XXII.

Muſtela & Homo.

MUSTELA ab Homine prenſa, quum inſtantem (necem
Effugere vellet; quaeſo parce, inquit, mihi,
Quae tibi moleſtis muribus purgo domum.
Reſpondit ille: faceres ſi cauſſâ meâ,
Gratum eſſet, & dediſſem veniam ſupplici:
Nunc quia laboras, ut fruaris reliquiis,
Quas ſunt roſuri, ſimul & ipſos devores,
Noli imputare vanum beneficium mihi.
Atque ita locutus, improbam leto dedit.

Hoc in ſe dictum debent illi agnoſcere,
Quorum privata ſervit utilitas ſibi,
Et meritum inane jactant imprudentibus.

(23) FAB. XXIII.

Canis fidelis.

REPENTE liberalis, ſtultis gratus eſt;
Rerum peritis irritos tendit dolos.
Nocturnus quum fur panem miſiſſet Cani,
Objecto, tentans, an cibo poſſet capi:
Heus, ſi, inquit, linguam vis meam praecludere,
Ne latrem pro re domini, multum falleris.
Namque iſta ſubita me jubet benignitas
Vigilare, facias ne meâ culpâ lucrum.

(24) FAB. XXIV.

Rana rupta & Bos.

INOPS, potentem dum vult imitari, perit.
In prato quondam Rana conſpexit Bovem,
Et, tacta invidiâ tantae magnitudinis,
Rugoſam inflavit pellem: tum natos ſuos
Interrogavit, an Bove eſſet latior.
Illi negarunt. Rurſus intendit cutem
Majore niſu; & ſimili quaeſivit modo,
Quis major eſſet. Illi dixerunt Bovem.
Noviſſime indignata, dum vult validius
Inflare ſeſe, rupto jacuit corpore.

(25) FAB. XXV.

Canis & Corcodilus.

Consilia qui dant prava cautis hominibus,
Et perdunt operam, & deridentur turpiter.
Canes currentes bibere in Nilo flumine,
A Corcodilis ne rapiantur, traditum eſt.
Igitur cum currens bibere coepiſſet canis,
Sic Corcodilus: quamlibet lambe otio,
Accede, pota leniter, & noli dolos,
Inquit, vereri. At ille, facerem mehercule,
Niſi eſſe ſcirem carnis te cupidum meae.

(26) FAB. XXVI.

Vulpis & Ciconia.

Nulli nocendum; ſi quis vero laeſerit,
Multandum ſimili jure fabella admonet.
Vulpis ad coenam dicitur Ciconiam
Prior invitaſſe, & illi in patena liquidam
Poſuiſſe ſorbitionem, quam nullo modo
Guſtare eſuriens potuerit Ciconia:
Quae Vulpem quum revocaſſet, intrito cibo
Plenam lagonam poſuit: huic roſtrum inſerens
Satiatur ipſa, torquet convivam fame:
Quae quum lagonae fruſtra collum lamberet,
Peregrinam ſic locutam volucrem accepimus:
Sua quiſque exempla debet aequo animo pati.

(27) FAB. XXVII.

Canis & Theſaurus & Vulturius.

HAEC res avaris eſſe conveniens poteſt,
Et qui humiles nati, dici locupletes ſtudent.
Humana effodiens oſſa, theſaurum Canis
Invenit, & violarat quia Manes Deos,
Injecta eſt illi divitiarum cupiditas,
Poenas ut ſanctae Religioni penderet.
Itaque aurum dum cuſtodit, oblitus cibi
Fame eſt conſumtus; quem ſtans Vulturius ſuper
Fertur locutus: O Canis, merito jaces,
Qui concupiſti ſubito regales opes,
Trivio conceptus, & educatus ſtercore.

(28) FAB. XXVIII.

Vulpis & Aquila.

QUAMVIS ſublimes debent humiles metuere,
Vindicta docili quia patet ſolertiae.
Vulpinos catulos Aquila quondam ſuſtulit,
Nidoque poſuit pullis, eſcam ut carperent.
Hanc perſecuta mater orare incipit,
Ne tantum miſerae luctum importaret ſibi.
Contemſit illa, tuta quippe ipſo loco.
Vulpis ab ara rapuit ardentem facem,
Totamque flammis arborem circumdedit,
Hoſti dolorem damno miſcens ſanguinis.

Aquila

Aquila ut periclo mortis eriperet ſuos,
Incolumes natos ſupplex Vulpi tradidit.

(29) FAB. XXIX.

Aſinus irridens Aprum.

PLERUMQUE ſtulti riſum dum captant levem,
Gravi deſtringunt alios contumeliâ,
Et ſibi nocivum concitant periculum.
Aſellus Apro quum fuiſſet obvius,
Salve, inquit, frater. Ille indignans repudiat
Officium, & quaerit, cur ſic mentiri velit?
Aſinus demiſſo pene: ſi ſimilem negas
Tibi me eſſe, certe ſimile eſt hoc roſtro tuo.
Aper quum vellet facere generoſum impetum,
Repreſſit iram: Et, facilis vindicta eſt mihi:
Sed inquinari nolo ignavo ſanguine.

(30) FAB. XXX.

Ranae metuentes Taurorum proelia.

HUMILES laborant, ubi potentes diſſident.
Rana, in palude pugnam Taurorum intuens,
Heu, quanta nobis inſtat pernicies! ait.
Interrogata ab alia, cur hoc diceret,
De principatu cum decertarent gregis,
Longeque ab illis degerent vitam boves:
Eſt ſtatio ſeparata, ac diverſum genus;
Sed pulſus regno nemoris qui profugerit,

Paludis

Paludis in ſecreta veniet latibula,
Et proculcatas obteret duro pede.
Caput ita ad noſtrum furor illorum pertinet.

(31) FAB. XXXI.

Milüus & Columba.

QUI ſe committit homini tutandum improbo,
Auxilia dum requirit, exitium invenit.
Columbae ſaepe quum fugiſſent Milüum,
Et celeritate pennae vitaſſent necem,
Conſilium raptor vertit ad fallaciam,
Et genus inerme tali decepit dolo:
Quare ſollicitum potius aevum ducitis,
Quàm me creatis icto regem foedere,
Qui vos ab omni tutas praeſtem injuriâ?
Illae credentes, tradunt ſeſe Milüo:
Qui, regnum adeptus, coepit veſci ſingulas,
Et exercere imperium ſaevis unguibus.
De reliqüis tunc una; Merito plectimur.

PHAEDRI FABULARUM

LIBER SECUNDUS.

AUCTOR.

EXEMPLIS continetur Aeſopi genus,
Nec aliud quidquam per fabellas quaeritur,
Quam corrigatur error ut mortalium,
Acuatque ſeſe diligens induſtria.
Quicumque fuerit ergo narranti jocus,
Dum capiat aurem, & ſervet propoſitum ſuum,
Re commendatur, non auctoris nomine.
Equidem omni curâ morem ſervabo ſenis:
Sed ſi libuerit aliquid interponere,
Dictorum ſenſus ut delectet varietas,
Bonas in partes, Lector, accipias velim.
Ita: Si rependet ipſa brevitas gratiam:
Cujus verboſa ne ſit commendatio,
Attende, cur negare cupidis debeas;
Modeſtis etiam offerre, quod non petierint.

(32) FAB. I.

Juvencus, Leo & Praedator.

SUPER Juvencum ſtabat dejectum Leo.
Praedator intervenit, partem poſtulans:
Darem, inquit, niſi ſoleres per te ſumere:
Et improbum rejecit. Forte innoxius
Viator eſt deductus in eumdem locum,
Feroque viſo retulit retro pedem.
Cui placidus ille; Non eſt quod timeas, ait,
Et, quae debetur pars tuae modeſtiae,
Audacter tolle. Tunc, diviſo tergore,
Silvas petivit, homini ut acceſſum daret.
Exemplum egregium prorſus & laudabile:
Verum eſt aviditas dives, & pauper pudor.

(33) FAB. II.

Anus diligens Virum aetatis mediae, item Puella.

A FEMINIS utcumque ſpoliari viros,
Ament, amentur, nempe exemplis diſcimus.
Aetatis mediae quemdam mulier non rudis
Tenebat, annos celans elegantiâ:
Animoſque ejuſdem pulchra juvenis ceperat.
Ambae, videri dum volunt illi pares,
Capillos Homini legere coepere invicem:

Quum

Quum ſe putaret fingi curâ mulierum,
Calvus repente factus eſt; nam funditus
Canos Puella, nigros Anus evellerat.

(34) FAB. III.

Homo & Canis.

Laceratus quidam morſu vehementis Canis,
Tinctum cruore panem miſit malefico,
Audierat eſſe quod remedium vulneris.
Tunc ſic Aeſopus: Noli coram pluribus
Hoc facere canibus, ne nos vivos devorent,
Quum ſcierint eſſe tale culpae praemium.
Succeſſus improborum plures adlicit.

(35) FAB. IV.

Aquila, Feles, & Aper.

Aquila in ſublimi quercu nidum fecerat:
Feles cavernam nacta in media pepererat:
Sus nemoricultrix foetum ad imam poſuerat.
Tum fortuitum Feles contubernium
Fraude & ſceleſtâ ſic evertit malitiâ.
Ad nidum ſcandit volucris: pernicies, ait,
Tibi paratur, forſan & miſerae mihi:
Nam fodere terram quod vides quotidie
Aprum inſidioſum, quercum vult evertere,
Ut noſtram in plano facile progeniem opprimat.
Terrore offuſo & perturbatis ſenſibus,

Derepit

Derepit ad cubile ſetoſae ſuis;
Magno, inquit, in periclo ſunt nati tui.
Nam ſimul exieris paſtum cum tenero grege,
Aquila eſt parata rapere porcellos tibi.
Hunc quoque timore poſtquam complevit locum,
Doloſa tuto condidit ſeſe cavo:
Inde evagata noctu, ſuſpenſo pede,
Ubi eſcâ ſe replevit & prolem ſuam,
Pavorem ſimulans proſpicit toto die.
Ruinam metuens Aquila ramis deſidet:
Aper rapinam vitans non prodit foras.
Quid multa? inediâ ſunt conſumti cum ſuis,
Feliſque catulis largam praebuerunt dapem.
Quantum homo bilinguis ſaepe concinnet mali,
Documentum habere ſtulta credulitas poteſt.

(36) FAB. V.

Caeſar ad Atrienſem.

EST ardelionum quaedam Romae natio,
Trepide concurſans, occupata in otio,
Gratis anhelans, multa agendo nihil agens,
Sibi moleſta, & aliis odioſiſſima.
Hanc emendare, ſi tamen poſſum, volo
Verâ fabellâ; pretium eſt operae attendere.
Caeſar Tiberius quum, petens Neapolim,
In Miſenenſem villam veniſſet ſuam,
Quae monte ſummo, poſita Luculli manu,
Proſpectat Siculum & proſpicit Tuſcum mare;

Ex alticinctis unus atrienſibus;
Cui tunica ab humeris linteo Peluſio
Erat deſtricta, cirris dependentibus,
Perambulante laeta domino viridia,
Alveolo coepit ligneo conſpergere
Humum aeſtuantem, come officium jactitans;
Sed deridetur. Inde notis flexibus
Praecurrit alium in xyſtum, ſedans pulverem.
Agnoſcit hominem Caeſar, remque intelligit.
Id ut putavit eſſe neſcio quid boni,
Heus, inquit Dominus; ille enimvero adſilit,
Donationis alacer certae gaudio.
Tum ſic jocata eſt tanti majeſtas Ducis:
Non multum egiſti, & opera nequidquam perit;
Multo majoris alapae mecum veneunt.

37). FAB. VI.

Aquila, Cornix, & Teſtudo.

CONTRA potentes nemo eſt munitus ſatis;
Si vero acceſſit conſiliator maleficus,
Vis & nequitia quidquid oppugnant, ruit.
Aquila in ſublime ſuſtulit Teſtudinem:
Quae cum abdidiſſet corneâ corpus domo,
Nec ullo pacto laedi poſſet condita;
Venit per auras Cornix; & propter volans,
Opimam ſane praedam rapuiſti unguibus,
Sed, niſi monſtraro, quid ſit faciendum tibi,
Gravi nequidquam te laſſabit pondere.

Promiſſâ parte, ſuadet, ut ſcopulum ſuper
Altis ab aſtris duram inlidat corticem,
Quâ comminutâ facili veſcatur cibo.
Inducta verbis Aquila, monitis paruit,
Simul & magiſtrae large diviſit dapem.
Sic tuta quae naturae fuerat munere,
Impar duabus occidit triſti nece.

(38) FAB. VII.

Muli & Latrones.

MULI gravati ſarcinis ibant duo;
Unus ferebat fiſcos cum pecunia,
Alter tumentes multo ſaccos hordeo.
Ille onere dives, celſâ cervice eminens,
Clarumque collô jactans tintinnabulum:
Comes quieto ſequitur & placido gradu.
Subito Latrones ex inſidiis advolant,
Interque caedem ferro Mulum truſitant.
Diripiunt nummos, negligunt vile hordeum.
Spoliatus igitur caſus quum fleret ſuos,
Equidem, inquit alter, me contemptum gaudeo.
Nam nihil amiſi, nec ſum laeſus vulnere.
Hoc argumento tuta eſt hominum tenuitas.
Magnae periclo ſunt opes obnoxiae.

(39) FAB. VIII.

Cervus & Boves.

CERVUS nemoroſis excitatus latibulis,
Ut venatorum fugeret inſtantem necem,
Caeco timore proximam villam petit,
Et opportuno ſe bubili condidit.
Hîc Bos latenti, quidnam voluiſti tibi,
Infelix, ultro qui ad necem cucurreris,
Hominumque tecto ſpiritum commiſeris?
At ille ſupplex: Vos modo, inquit, parcite,
Occaſione rurſus erumpam datâ.
Spatium diei noctis excipiunt vices.
Frondem bubulcus adfert, nec ideo videt.
Eunt ſubinde & redeunt omnes ruſtici,
Nemo animadvertit: tranſit etiam villicus,
Nec ille quidquam ſentit. Tum gaudens ferus
Bobus quietis agere coepit gratias,
Hoſpitium adverſo quod praeſtiterint tempore.
Reſpondit unus: ſalvum te cupimus quidem;
Sed ille, qui oculos centum habet, ſi venerit,
Magno in periclo vita vertetur tua.
Haec inter ipſe dominus a coena redit:
Et quia corruptos viderat nuper Boves,
Accedit ad praeſepe: cur frondis parum eſt?
Stramenta deſunt? Tollere haec aranea
Quantum eſt laboris? dum ſcrutatur ſingula,

Cervi quoque alta eſt conſpicatus cornua,
Quem convocatâ jubet occidi familiâ,
Praedamque tollit. Haec ſignificat fabula,
Dominum videre plurimum in rebus ſuis.

EPILOGUS.

AESOPO ingentem ſtatuam poſuere Attici;
Servumque collocarunt aeternâ in baſi,
Patere honoris ſcirent ut cunctis viam,
Nec generi tribui, ſed virtuti, gloriam.
Quoniam occuparat alter, ne primus forem,
Ne ſolus eſſet, ſtudui; quod ſuperfuit.
Nec haec invidia, verum eſt aemulatio.
Quod ſi labori faverit Latium meo,
Plures habebit, quos opponat Graeciae.
Si livor obtrectare curam voluerit,
Non tamen eripiet laudis conſcientiam.
Si noſtrum ſtudium ad aures pervenit tuas,
Et arte fictas animus ſentit fabulas,
Omnem querelam ſubmovet felicitas.
Sin autem: ac illis doctus occurret labor,
Siniſtra quos in lucem natura extulit,
Nec quidquam poſſunt, niſi meliores carpere,
Fatale exitium corde durato feram,
Donec fortunam criminis pudeat ſui.

PHAEDRI FABULARUM

LIBER TERTIUS.

Prologus ad Eutychum.

PHAEDRI libellos legere ſi deſideras,
Vaces oportet, Eutyche, a negotiis,
Ut liber animus ſentiat vim carminis.
Verum, inquit, tanti non eſt ingenium tuum,
Momentum ut horae pereat officiis meis.
Non ergo cauſſa eſt manibus id tangi tuis,
Quod occupatis auribus non convenit.
Fortaſſe dices: aliquae venient feriae,
Quae me ſoluto pectore ad ſtudium vocent.
Legeſne, quaeſo, potius viles naenias,
Impendas curam quam rei domeſticae,
Reddas amicis tempora, uxori vaces,
Animum relaxes, otium des corpori,
Ut adſuëtam fortius praeſtes vicem?
Mutandum tibi propoſitum eſt & vitae genus,
Intrare ſi Muſarum limen cogitas.

Ego, quem Pierio mater enixa eſt jugo,
In quo tonanti ſancta Mnemoſyne Jovi,
Fecunda novies, artium peperit chorum:
Quamvis in ipſâ natus ſim pene ſcholâ,
Curamque habendi penitus corde eraſerim,
Et laude invitâ vitam in hanc incubuerim,
Faſtidioſe tamen in coetum recipior.
Quid credis illi accidere, qui magnas opes
Exaggerare quaerit omni vigiliâ,
Docto labori dulce praeponens lucrum?
Sed jam, quodcumque fuerit (ut dixit Sinon,
Ad Regem quum Dardaniae perductus foret)
Librum exarabo tertium Aeſopi ſtylo,
Honori & meritis dedicans illum tuis.
Quem ſi leges, laetabor; ſin autem minus,
Habebunt certe, quo ſe oblectent poſteri.
Nunc, fabularum cur ſit inventum genus,
Brevi docebo. Servitus obnoxia,
Quia, quae volebat, non audebat dicere,
Adfectus proprios in fabellas tranſtulit,
Calumniamque fictis eluſit jocis.
Ego porro illius ſemitam feci viam,
Et cogitavi plura, quam reliquerat,
In calamitatem deligens quaedam meam.
Quod ſi accuſator alius Sejano foret,
Si teſtis alius; judex alius denique,
Dignum faterer eſſe me tantis malis,
Nec his dolorem delenirem remediis.
Suſpicione ſi quis errabit ſuâ,

Et rapiet ad ſe, quod erit commune omnium,
Stulte nudabit animi conſcientiam.
Huic excuſatum me velim nihilominus:
Neque enim notare ſingulos mens eſt mihi;
Verum ipſam vitam & mores hominum oſtendere:
Rem me profeſſum dicet fors aliquis gravem.
Si Phryx Aeſopus potuit, ſi Anacharſis Scytha
Aeternam famam condere ingenio ſuo:
Ego, literatae qui ſum propior Graeciae,
Cur ſomno inerti deſeram patriae decus?
Threïſſa cum gens numeret auctores ſuos,
Linoque Apollo ſit parens, Muſa Orpheo,
Qui ſaxa cantu movit, & domuit feras,
Hebrique tenuit impetus dulci morâ.
Ergo hinc abeſto, livor, ne fruſtra gemas,
Quoniam ſollemnis mihi debetur gloria.
Induxi te ad legendum; ſincerum mihi
Candore noto reddas judicium, peto.

(40) FAB. I.

Anus ad Amphoram.

ANus jacere vidit epotam Amphoram,
Adhuc, Falernâ faece, e teſta nobili,
Odorem quae jucundum late ſpargeret.
Hunc poſtquam totis avida traxit naribus:
O ſuavis anima, quale in te dicam bonum
Antehac fuiſſe; tales cum ſint reliquiae?
Hoc quo pertineat, dicet, qui me noverit.

(41) FAB. II.

Panthera & Paſtores.

SOLET a deſpectis par referri gratia.
Panthera imprudens olim in foveam decidit;
Videre agreſtes; alii fuſtes congerunt,
Alii onerant ſaxis: quidam contra miſeriti,
Periturae quippe, quamvis nemo laederet,
Miſere panem, ut ſuſtineret ſpiritum.
Nox inſecuta eſt, abeunt ſecuri domum,
Quaſi inventuri mortuam poſtridie.
At illa, vires ut refecit languidas,
Veloci ſaltu foveâ ſeſe liberat,
Et in cubile concito properat gradu.
Paucis diebus interpoſitis, provolat,
Pecus trucidat, ipſos paſtores necat,
Et, cuncta vaſtans, ſaevit irato impetu.
Tum ſibi timentes, qui ferae pepercerant,
Damnum haud recuſant, tantum pro vita rogant.
At illa; Memini, qui me ſaxo petierint,
Qui panem dederint: vos timere abſiſtite:
Illis revertor hoſtis, qui me laeſerant.

(42) FAB. III.

Aeſopus & Ruſticus.

USu peritus hariolo velocior
Vulgo eſſe fertur: cauſſa ſed non dicitur:
Noteſcet quae nunc primum fabellâ meâ.

Habenti cuidam pecora pepererunt oves
Agnos humano capite. Monſtro exterritus,
Ad conſulendos currit moerens hariolos.
Hic pertinere ad domini reſpondet caput,
Et avertendum victimâ periculum.
Ille autem adfirmat conjugem eſſe adulteram,
Et inſitivos ſignificari liberos:
Sed expiari poſſe majori hoſtiâ.
Quid multa? variis diſſident ſententiis,
Hominiſque curam curâ majore adgravant.
Aeſopus ibi ſtans, naris emunctae ſenex,
Natura numquam verba cui potuit dare:
Si procurare vis oſtentum, Ruſtice,
Uxores, inquit, da tuis paſtoribus.

(43) FAB. IV.

Simii Caput.

PENDERE ad lanium quidam vidit ſimium
Inter reliquas merces atque obſonia:
Quaeſivit, quidnam ſaperet? tum lanius jocans:
Quale, inquit, caput eſt, talis praeſtatur ſapor.
Ridicule magis hoc dictum, quam vere, aeſtimo,
Quando & formoſos ſaepe inveni peſſimos;
Et turpi facie multos cognovi optimos.

(44) FAB. V.

Aeſopus & Petulans.

SUCCESSUS ad perniciem multos devocat.
Aeſopo quidam Petulans lapidem impegerat.

Tanto, inquit, melior. Aſſem deinde illi dedit,
Sic proſecutus: Plus non habeo mehercule,
Sed unde accipere poſſis, monſtrabo tibi.
Venit ecce dives & potens; huic ſimiliter
Impinge lapidem, & dignum accipies praemium.
Perſuaſus ille, fecit, quod monitus fuit.
Sed ſpes fefellit impudentem audaciam:
Comprehenſus namque poenas perſolvit cruce.

(45) FAB. VI.

Muſca & Mula.

MUSCA in temone ſedit, & Mulam increpans:
Quam tarda es? inquit, non vis citius progredi?
Vide, dolone ne collum pungam tibi.
Reſpondit illa: verbis non moveor tuis;
Sed iſtum timeo, ſellâ qui primâ ſedens,
Jugum flagello temperat lento meum,
Et ora frenis continet ſpumantibus,
Quapropter aufer frivolam inſolentiam;
Namque, ubi ſtrigandum eſt, & ubi currendum, ſcio.
Hac derideri fabulâ merito poteſt,
Qui ſine virtute vanas exercet minas.

(46) FAB. VII.

Canis & Lupus.

QUAM dulcis ſit libertas, breviter proloquar.
Cani perpaſto macie confectus Lupus
Forte occucurrit: dein ſalutant invicem:

Ut reſtiterunt, unde ſic, quaeſo, nites?
Aut quo cibo feciſti tantum corporis?
Ego, qui ſum longe fortior, pereo fame.
Canis ſimpliciter: eadem eſt conditio tibi,
Praeſtare domino ſi par officium potes.
Quod? inquit ille. Cuſtos ut ſis liminis,
A furibus tuearis & noctu domum.
Ego vero ſum paratus; nunc patior nives
Imbreſque, in ſilvis aſperam vitam trahens.
Quanto eſt facilius mihi ſub tecto vivere,
Et otioſum largo ſatiari cibo?
Veni ergo mecum. Dum procedunt, adſpicit
Lupus a catena collum detritum Canis.
Unde hoc, amice? Nihil eſt. Dic, quaeſo, tamen.
Quia videor acer, adligant me interdiu,
Luce ut quieſcam, & vigilem, nox quum venerit;
Crepuſculo ſolutus, quâ viſum eſt, vagor.
Adfertur ultro panis; de menſa ſua
Dat oſſa dominus; fruſta jactat familia,
Et, quod faſtidit quiſque, pulmentarium.
Sic ſine labore venter impletur meus.
Age, ſi quo abire eſt animus, eſt licentia?
Non plane eſt, inquit. Fruere, quae laudas, Canis.
Regnare nolo, liber ut non ſim mihi.

(47) FAB. VIII.

Frater & Soror.

PRAECEPTO monitus, ſaepe te conſidera.
Habebat quidam filiam turpiſſimam,

Idemque inſigni & pulchrâ facie filium.
Hi ſpeculum, in cathedra matris ut poſitum fuit,
Pueriliter ludentes, forte inſpexerant.
Hic ſe formoſum jactat; illa iraſcitur,
Nec gloriantis ſuſtinet Fratris jocos,
Accipiens (quid enim?) cuncta in contumeliam.
Ergo ad patrem decurrit, laeſura invicem,
Magnâque invidiâ criminatur filium,
Vir natus quod rem feminarum tetigerit.
Amplexus ille utrumque, & carpens oſcula,
Dulcemque in ambos caritatem partiens:
Quotidie, inquit, ſpeculo vos uti volo:
Tu formam ne corrumpas nequitiae malis;
Tu faciem ut iſtam moribus vincas bonis.

(48) FAB. IX.

Socrates ad Amicos.

VULGARE amici nomen, ſed rara eſt fides.
Quum parvas aedes ſibi fundaſſet Socrates,
(Cujus non fugio mortem, ſi famam adſequar,
Et cedo invidiae, dum modo abſolvar cinis.)
E populo ſic, neſcio quis, ut fieri ſolet:
Quaeſo, tam anguſtam, talis vir, ponis domum?
Utinam, inquit, veris hanc Amicis impleam.

(49) FAB. X.

Poëta de Credere & non Credere.

PERICULOSUM eſt credere, & non credere.
Utriuſque exemplum breviter exponam rei.

Hip-

Hippolitus obiit, quia novercae creditum eſt.
Caſſandrae quia non creditum, ruit Ilium.
Ergo exploranda eſt veritas multum, prius
Quam ſtulta prave judicet ſententia.
Sed fabuloſam ne vetuſtatem elevent,
Narrabo tibi, memoriâ quod factum eſt meâ.
Maritus quidam quum diligeret conjugem,
Togamque puram jam pararet filio,
Seductus in ſecretum a liberto ſuo,
Sperante heredem ſuffici ſe proximum.
Qui, quum de puero multa mentitus foret,
Et plura de flagitiis caſtae mulieris,
Adjecit id, quod ſentiebat maxime
Doliturum amanti, ventitare adulterum,
Stuproque turpi pollui famam domus.
Incenſus ille falſo uxoris crimine,
Simulavit iter ad villam, clamque in oppido
Subſedit, deinde noctu, ſubito, januam
Intravit, rectâ cubiculum uxoris petens,
In quo dormire mater natum juſſerat,
Aetatem adultam ſervans diligentius.
Dum quaerunt lumen, dum concurſant familia,
Irae furentis impetum non ſuſtinens,
Ad lectum accedit, tentat in tenebris caput.
Ut ſentit tonſum, gladio pectus tranſigit,
Nihil reſpiciens, dum dolorem vindicet.
Lucernâ adlatâ, ſimul adſpexit filium,
Sanctamque uxorem dormientem cubiculo,
Sopita primo quae nil ſomno ſenſerat,
Repraeſentavit in ſe poenam facinoris,

Et ferro incubuit, quod credulitas ſtrinxerat.
Accuſatores poſtularunt mulierem;
Romamque pertraxerunt ad Centumviros.
Maligna inſontem deprimit ſuſpicio,
Quod bona poſſideat; ſtant patroni, fortiter
Cauſſam tuentes innocentis feminae.
A Divo Auguſto tunc petiere judices,
Ut adjuvaret jurisjurandi fidem,
Quod ipſos error implicuiſſet criminis.
Qui poſtquam tenebras diſpulit calumniae,
Certumque fontem veritatis reperit,
Luat, inquit, poenas cauſſa libertus mali.
Namque orbam nato ſimul, & privatam viro,
Miſerandam potius, quam damnandam, exiſtimo.
Quod ſi damnanda perſcrutatus crimina
Paterfamilias eſſet, ſi mendacium
Subtiliter limaſſet, a radicibus
Non evertiſſet ſcelere funeſto domum.
Nil ſpernat auris, nec tamen credat ſtatim.
Quandoquidem & illi peccant, quos minime putes,
Et qui non peccant, impugnantur fraudibus.
Hoc admonere ſimplices etiam poteſt,
Opinione alterius ne quid ponderent.
Ambitio namque diffidens mortalium
Aut gratiae ſubſcribit, aut odio ſuo.
Erit ille notus, quem per te cognoveris.
Haec exſecutus ſum propterea pluribus,
Brevitate nimia quoniam quoſdam offendimus.

(50) FAB. XI.

Eunuchus ad Improbum.

EUNUCHUS litigabat cum quodam improbo,
Qui, ſuper obſcaena dicta & petulans jurgium,
Damnum inſectatus eſt amiſſi corporis.
En, ait, hoc unum eſt, cur laborem validius,
Integritatis teſtes quia deſunt mihi.
Sed quid fortunae, ſtulte, delictum arguis?
Id demum eſt homini turpe, quod meruit pati.

(51) FAB. XII.

Pullus ad Margaritam.

IN ſterculino Pullus gallinaceus
Dum quaerit eſcam, Margaritam reperit.
Jaces indigno, quanta res, inquit, loco?
Te ſi quis pretii cupidus vidiſſet tui!
Olim rediſſes ad ſplendorem maximum.
Ego quî te inveni? potior cui multo eſt cibus?
Nec tibi prodeſſe, nec mihi quidquam potes.
Hoc illis narro, qui me non intelligunt.

(52) FAB. XIII.

Apes & Fuci, Veſpâ judice.

APES in alta quercu fecerant favos.
Hos Fuci inertes eſſe dicebant ſuos.
Lis ad forum deducta eſt, Veſpâ judice.
Quae genus utrumque noſſet quum pulcherrime,

Legem

Legem duabus hanc propoſuit partibus:
Non inconveniens corpus, & par eſt color,
In dubium plane res ut merito venerit.
Sed, ne religio peccet imprudens mea,
Alvos accipite, & ceris opus infundite,
Ut ex ſapore mellis & formâ favi,
De quîs nunc agitur, auctor horum adpareat.
Fuci recuſant; Apibus conditio placet.
Tunc illa talem ſuſtulit ſententiam;
Apertum eſt, quis non poſſit, aut quis fecerit.
Quapropter Apibus fructum reſtituo ſuum.
Hanc praeteriiſſem fabulam ſilentio,
Si pactam Fuci non recuſaſſent fidem.

(53) FAB. XIV.

Aeſopus ludens.

PUERORUM in turba quidam ludentem Atticus
Aeſopum nucibus quum vidiſſet, reſtitit,
Et quaſi delirum riſit. Quod ſenſit ſimul
Deriſor potius, quam deridendus ſenex;
Arcum retenſum poſuit in media via:
Heus, inquit, ſapiens, expedi, quid fecerim.
Concurrit populus: Ille ſe torquet diu,
Nec quaeſtionis poſitae cauſſam intelligit:
Noviſſime ſuccumbit. Tum victor Sophus:
Cito rumpes arcum, ſemper ſi tenſum habueris:
At ſi laxaris, quum voles, erit utilis.
Sic ludus animo debet aliquando dari,
Ad cogitandum melior ut redeat tibi.

(54) FAB. XV.

Canis ad Agnum.

INTER capellas Agno balanti Canis,
Stulte, inquit, erras, non eſt hic mater tua:
Oveſque ſegregatas oſtendit procul.
Non illam quaero, quae, cum libitum eſt, concipit;
Dein portat onus ignotum certis menſibus,
Noviſſime prolapſam effundit ſarcinam;
Verum illam, quae me nutrit admoto ubere,
Fraudatque natos lacte, ne deſit mihi.
Tamen illa eſt potior, quae te peperit. Non ita eſt.
Unde illa ſcivit, niger, an albus naſcerer?
Age porro, ſciſſet: quum crearer maſculus,
Beneficium magnum ſane natali dedit;
Ut exſpectarem lanium in horas ſingulas.
Cujus poteſtas nulla in gignendo fuit,
Cur hac ſit potior, quae jacentis miſerita eſt,
Dulcemque ſponte praeſtat benevolentiam?
Facit parentes bonitas, non neceſſitas.
His demonſtrare voluit auctor verſibus,
Obſiſtere homines legibus, meritis capi.

(55) FAB. XVI.

Cicada & Noctua.

HUMANITATI qui ſe non accommodat,
Plerumque poenas oppetit ſuperbiae.
Cicada acerbum Noctuae convicium

Faciebat, ſolitae victum in tenebris quaerere,
Cavoque ramo capere ſomnum interdiu.
Rogata eſt, ut taceret. Multo validius
Clamare coepit. Rurſus admotâ prece,
Accenſa magis eſt. Noctua, ut vidit ſibi
Nullum eſſe auxilium, & verba contemni ſua,
Hac eſt adgreſſa garrulam fallaciâ:
Dormire quia me non ſinunt cantus tui,
Sonare citharâ quos putes Apollinem,
Potare eſt animus nectar, quod Pallas mihi
Nuper donavit, ſi non faſtidis, veni;
Una bibamus. Illa, quae ardebat ſiti,
Simul cognovit vocem laudari ſuam,
Cupide advolavit. Noctua, egreſſa è cavo,
Trepidantem conſectata eſt, & leto dedit.
Sic, viva quod negarat, tribuit mortua.

(56) FAB. XVII.

Arbores in Deorum tutelâ.

Olim, quas vellent eſſe in tutela ſua,
Divi legerunt arbores. Quercus Jovi,
Et myrtus Veneri placuit, Phoebo laurea,
Pinus Cybebae; populus celſa Herculi.
Minerva admirans, quare ſteriles ſumerent?
Interrogavit. Cauſſam dixit Jupiter;
Honorem fructu ne videamur vendere.
At mehercules narrabit, quod quis voluerit,
Oliva nobis propter fructum eſt gratior.

Tunc

Tunc ſic Deorum genitor, atque hominum ſator:
O nata, merito ſapiens dicêre omnibus:
Niſi utile eſt, quod facimus, ſtulta eſt gloria:
Nihil agere, quod non proſit, fabella admonet.

(57) FAB. XVIII.

Pavo ad Junonem.

PAvo ad Junonem venit, indigne ferens,
Cantus luſcinii quod ſibi non tribuerit:
Illum eſſe cunctis auribus admirabilem,
Se derideri, ſimul ac vocem miſerit.
Tunc conſolandi gratiâ dixit Dea:
Sed formâ vincis, vincis magnitudine;
Nitor Zmaragdi collo praefulget tuo,
Pictiſque plumis gemmeam caudam explicas.
Quo mî, inquit, mutam ſpeciem, ſi vincor ſono?
Fatorum arbitrio partes ſunt vobis datae:
Tibi forma, vires aquilae, luſcinio melos,
Augurium corvo; laeva cornici omina,
Omnes quae propriis ſunt contentae dotibus.
Noli adfectare, quod tibi non eſt datum,
Deluſa ne ſpes ad querelam recidat.

(58) FAB. XIX.

Aeſopus ad Garrulum.

AEsopus domino ſolus cum eſſet familia,
Parare coenam juſſus eſt maturius.

Ignem

Ignem ergo quaerens, aliquot luſtravit domos;
Tandemque invenit, ubi lucernam accenderet.
Tum circueunti fuerat quod iter longius,
Effecit brevius: namque rectâ per forum
Coepit redire. Et quidam e turba Garrulus,
Aeſope, medio ſole, quid cum lumine ?
Hominem, inquit, quaero, & abiit feſtinans domum.
Hoc ſi moleſtus ille ad animum retulit,
Senſit profecto, ſe hominem non viſum ſeni,
Intempeſtive qui occupato alluſerit.

(59) FAB. XX.

Aſinus & Galli.

QUI natus eſt infelix, non vitam modo
Triſtem decurrit, verum poſt obitum quoque
Perſequitur illum durâ fati miſeria.
Galli Cybebes circum quaeſtus ducere
Aſinum ſolebant, bajulantem ſarcinas.
Is quum labore & plagis eſſet mortuus,
Detractâ pelle, ſibi fecerunt tympana.
Rogati mox a quodam, delicio ſuo
Quidnam feciſſent ? hoc locuti ſunt modo:
Putabat ſe poſt mortem ſecurum fore,
Ecce aliae plagae congeruntur mortuo.

PHAEDRI

PHAEDRI FABULARUM

LIBER QUARTUS.

(60) FAB. I.

De Muſtela & Muribus.

JOCULARE tibi videtur: & ſane levi,
Dum nihil habemus magis, calamo ludimus;
Sed diligenter intuere has naenias;
Quantam ſub illis utilitatem reperies?
Non ſemper ea ſunt, quae videntur; decipit
Frons prima multos, rara mens intelligit,
Quod interiore condidit cura angulo.
Hoc ne locutus ſine mercede exiſtimer,
Fabellam adjiciam de muſtela & muribus.
Muſtela, quum, annis & ſenectâ debilis,
Mures veloces non valeret adſequi,
Involvit ſe farinâ, & obſcuro loco
Abjecit negligenter. Mus, eſcam putans,

Adſiluit, & compreſſus occubuit neci.
Alter ſimiliter, deinde periit tertius;
Aliquot ſecutis, venit & retorridus,
Qui ſaepe laqueos & muſcipula effugerat,
Proculque inſidias cernens hoſtis callidi,
Sic valeas, inquit, ut farina es, quae jaces.

(61) FAB. II.

Vulpis & Uva.

FAME coacta Vulpis altâ in vinea
Uvam adpetebat, ſummis ſaliens viribus:
Quam tangere ut non potuit, diſcedens ait:
Nondum matura eſt, nolo acerbam ſumere.
Qui, facere quae non poſſunt, verbis elevant,
Adſcribere hoc debebunt exemplum ſibi.

(62) FAB. III.

Equus & Aper.

EQUUS ſedare ſolitus quo fuerat ſitim,
Dum ſeſe Aper volutat, turbavit vadum.
Hinc orta lis eſt. Sonipes, iratus fero,
Auxilium petiit hominis; quem dorſo levans,
Rediit ad hoſtem. Jactis hunc telis eques
Poſtquam interfecit, ſic locutus traditur.
Laetor, tuliſſe auxilium me precibus tuis;
Nam praedam cepi, & didici quam ſis utilis.
Atque ita coëgit frenos invitum pati,

Tum moeſtus ille: Parvae vindictam rei
Dum quaero demens, ſervitutem reperi.
Haec iracundos admonebit fabula,
Impune potius laedi, quam dedi alteri.

(63) FAB. IV.

Poëta.

PLus eſſe in uno ſaepe, quam in turba, boni,
Narratione poſteris tradam brevi.
Quidam decedens tres reliquit filias;
Unam formoſam, & oculis venantem viros;
At alteram lanificam, frugi, & ruſticam;
Devotam vino tertiam, & turpiſſimam.
Harum autem matrem fecit heredem ſenex,
Sub conditione, totam ut fortunam tribus
Aequaliter diſtribuat, ſed tali modo:
Ne data poſſideant aut fruantur; tum, ſimul
Habere res deſierint, quas acceperint,
Centena matri conferant ſeſtertia.
Athenas rumor implet. Mater ſedula
Juris peritos conſulit, nemo expedit,
Quo pacto non poſſideant, quod fuerat datum,
Fructumve capiant; deinde quae tulerint nihil,
Quânam ratione conferant pecuniam.
Poſtquam conſumpta eſt temporis longi mora,
Nec teſtamenti potuit ſenſus colligi,
Fidem advocavit, jure neglecto, parens.
Seponit moechae veſtem, mundum muliebrem,

Lavationem argenteam, eunuchos, glabros.
Lanificae agellos, pecora, villam, operarios,
Boves, jumenta, & inſtrumentum ruſticum.
Potrici plenam antiquis apothecam cadis,
Domum politam, & delicatos hortulos.
Sic deſtinata dare quum vellet ſingulis,
Et adprobaret populus, qui illas noverat,
Aeſopus mediâ ſubito in turba conſtitit:
O ſi maneret condito ſenſus patri,
Quam graviter ferret, quod voluntatem ſuam
Interpretari non potuiſſent Attici!
Rogatus deinde, ſolvit errorem omnium.
Domum & ornamenta, cum venuſtis hortulis,
Et vina vetera date lanificae ruſticae.
Veſtem, uniones, pediſequos, & cetera
Illi adſignate, vitam quae luxu trahit.
Agros, vites, & pecora cum paſtoribus
Donate moechae. Nulla poterit perpeti,
Ut moribus quid teneat alienum ſuis.
Deformis cultum vendet, ut vinum petat.
Agros abjiciet moecha, ut ornatum paret;
At illa gaudens pecore, & lanae dedita,
Quâcumque ſummâ tradet luxuriae domum.
Sic nulla poſſidebit, quod fuerit datum,
Et dictam matri conferent pecuniam,
Ex pretio rerum, quas vendiderint ſingulae.
Ita, quod multorum fugit imprudentiam,
Unius hominis reperit ſolertia.

(64) FAB. V.

Pugna Murium & Muſtelarum.

QUUM victi Mures Muſtelarum exercitu
(Hiſtoria quorum in tabernis pingitur)
Fugerent, & artos circum trepidarent cavos;
Aegre recepti, tamen evaſerunt necem.
Duces eorum, qui capitibus cornua
Suis ligarant, ut conſpicuum in proelio
Haberent ſignum, quod ſequerentur, milites,
Haeſere in portis, ſuntque capti ab hoſtibus;
Quos immolatos victor avidis dentibus
Capacis alvi merſit tartareo ſpecu.
Quemcumque populum triſtis eventus premit,
Periclitatur magnitudo Principum,
Minuta plebes facili praeſidio latet.

FAB. VI.

Poëta.

TU, qui, naſute, ſcripta deſtringis mea,
Et hoc jocorum legere faſtidis genus,
Parvâ libellum ſuſtine patientiâ,
Severitatem frontis dum placo tuae,
Et in cothurnis prodit Aeſopus novis.
Utinam nec umquam Pelii nemoris jugo
Pinus bipenni concidiſſet Theſſala!
Nec ad profeſſae mortis audacem viam

Fabricaſſet Argus opere Palladio ratem!
Inhoſpitalis prima quae Ponti ſinus
Patefecit, in perniciem Grajûm & Barbarûm.
Namque & ſuperbi luget Aeëtae domus,
Et regna Peliae ſcelere Medeae jacent:
Quae, ſaevum ingenium variis involvens modis,
Illic per artus fratris explicuit fugam;
Hîc caede patris Peliadum infecit manus.
Quid tibi videtur? Hoc quoque inſulſum eſt, ais,
Falſoque dictum; longe quia vetuſtior
Aegea Minos claſſe perdomuit freta,
Juſtoque vindicavit exemplo impetum.
Quid ergo poſſum facere tibi, lector Cato,
Si nec fabellae te juvant, nec fabulae?
Noli moleſtus eſſe omnino literis,
Majorem exhibeant ne tibi moleſtiam.
Hoc illis dictum eſt, ſi qui ſtulti nauſeant,
Et, ut putentur ſapere, coelum vituperant.

(65) FAB. VII.

Vipera & Lima.

MORDACIOREM qui improbo dente adpetit,
Hoc argumento ſe deſcribi ſentiat.
In officinam fabri venit Vipera,
Haec quum tentaret, ſi qua res eſſet cibi,
Limam momordit. Illa contra contumax,
Quid me, inquit, ſtulta, dente captas laedere,
Omne adſuëvi ferrum quae corrodere?

(66) FAB. VIII.

Vulpis & Hircus.

HOMO, in periclum ſimul ac venit, callidus
Effugium reperire alterius quaerit malo.
Quum decidiſſet Vulpis in puteum inſcia,
Et altiore clauderetur margine;
Devenit Hircus ſitiens in eumdem locum,
Simul rogavit, eſſet an dulcis liquor,
Et copioſus? Illa fraudem moliens;
Deſcende, amice, tanta bonitas eſt aquae,
Voluptas ut ſatiari non poſſit mea.
Immiſit ſe barbatus. Tum Vulpecula
Evaſit puteo, nixa celſis cornibus,
Hircumque clauſo liquit haerentem vado.

(67) FAB. IX.

De Vitiis Hominum.

PERAS impoſuit Jupiter nobis duas:
Propriis repletam vitiis poſt tergum dedit,
Alienis ante pectus ſuſpendit gravem.
Hac re videre noſtra mala non poſſumus;
Alii ſimul delinquunt, cenſores ſumus.

(68) FAB. X.

Fur Aram compilans.

LUCERNAM fur accendit ex ara Jovis,
Ipſumque compilavit ad lumen ſuum.

Onuſtus ſacrilegio quum diſcederet,
Repente vocem ſancta miſit Religio;
Malorum quamvis iſta fuerint munera,
Mihique inviſa, ut non offendar ſubripi;
Tamen, ſceleſte, ſpiritu culpam lues,
Olim quum adſcriptus venerit poenae dies.
Sed ne ignis noſter facinori praelucear,
Per quem verendos excolit pietas Deos,
Veto eſſe tale luminis commercium.
Ita hodie nec lucernam de flamma Deûm,
Nec de lucerna fas eſt accendi ſacrum.

Quot res contineat hoc argumentum utiles,
Non explicabit alius, quam qui reperit.
Significat primo, ſaepe, quos ipſe alueris,
Tibi inveniri maxime contrarios.
Secundo oſtendit, ſcelera non irâ Deûm,
Fatorum dicto ſed puniri tempore.
Noviſſime interdicit, ne cum malefico
Uſum bonus conſociet ullius rei.

(69.) FAB. XI.

Malas eſſe Divitias.

OPes inviſae merito ſunt forti viro,
Quia dives arca veram laudem intercipit.
Coelo receptus propter virtutem Hercules,
Quum gratulantes perſalutaſſet Deos;
Veniente Pluto, qui Fortunae eſt filius,
Avertit oculos. Cauſſam quaeſivit pater.

Odi,

Odi, inquit, illum, quia malis amicus eſt,
Simulque objecto cuncta corrumpit lucro.

(70) FAB. XII.

Leo regnans.

UTILIUS homini nihil eſt, quam recte loqui;
Probanda cunctis eſt quidem ſententia,
Sed ad perniciem ſolet agi ſinceritas.
Quum ſe ferarum Regem feciſſet Leo,
Et aequitatis vellet famam conſequi,
A priſtina deflexit conſuetudine,
Atque inter illas tenui contentus cibo,
Sancta incorruptâ jura reddebat fide:
Poſtquam labare coepit poenitentiâ.

FAB. XIII.

* * * * * * * * *

Adfictione veretri linguam mulieris,
Adfinitatem traxit inde obſcaenitas.

(71) FAB. XIV.

Prometheus.

ROGAVIT alter, tribadas, & molles mares,
Quae ratio procreaſſet? expoſuit ſenex.
Idem Prometheus auctor vulgi fictilis;
Qui ſimul offendit ad fortunam, frangitur;

Naturae partes, veſte quas celat pudor,
Quum ſeparatim toto finxiſſet die,
Aptare mox ut poſſet corporibus ſuis,
Ad coenam eſt invitatus ſubito a Libero.
Ubi irrigatus multo venas nectare,
Sero domum eſt reverſus titubanti pede;
Tum ſemiſomno corde, & errore ebrio,
Adplicuit virginale generi maſculo,
Et maſculina membra adplicuit feminis.
Ita nunc libido pravo fruitur gaudio.

(72) FAB. XV.

Capellae & Hirci.

BARBAM Capellae quum impetraſſent ab Jove,
Hirci moerentes indignari coeperunt,
Quod dignitatem feminae aequaſſent ſuam:
Sinite, inquit, illas gloriâ vanâ frui,
Et uſurpare veſtri ornatum muneris,
Pares dum non ſint veſtrae fortitudinis.
Hoc argumentum monet, ut ſuſtineas tibi
Habitu eſſe ſimiles, qui ſunt virtute impares.

(73) FAB. XVI.

Gubernator & Nautae.

QUUM de fortunis quidam quereretur ſuis;
Aeſopus finxit conſolandi gratia.
Vexata ſaevis navis tempeſtatibus,

Inter

Inter vectorum lacrimas, & mortis metum,
Faciem ad ſerenam ſubito mutato die,
Ferri ſecundis tuta coepit flatibus,
Nimiâque Nautas hilaritate extollere.
Factus periclo tum Gubernator ſophus ;
Parce gaudere oportet, & ſenſim queri,
Totam quia vitam miſcet dolor & gaudium.

(74) FAB. XVII.

Canum Legati ad Jovem.

CANES Legatos olim miſere ad Jovem,
Melioris vitae tempus oratum ſuae,
Ut ſeſe abriperet hominum contumeliis,
Furfuribus ſibi conſperſum quod panem darent,
Fimoque turpi maximam explerent famem :
Profecti ſunt Legati non celeri pede,
Dum naribus ſcrutantur eſcam in ſtercore.
Citati non reſpondent. Vix tandem invenit
Eos Mercurius, & turbatos attrahit.
Tum vero vultum magni ut viderunt Jovis,
Totam timentes concacarunt regiam.
Propulſi vero fuſtibus, vadunt foras :
Vetat dimitti magnus illos Jupiter.
Mirati, ſibi Legatos non revertier,
Turpe aeſtimantes aliquid commiſſum a ſuis,
Poſt aliquod tempus alios adſcribi jubent.
Rumor Legatos ſuperiores prodidit.

Timentes rurſus aliquid ne ſimile accidat,
Odore canibus anum, ſed multo, replent,
Mandata dant, Legati mittuntur, ſtatim
Adeunt. Rogantes aditum, continuo impetrant.
Conſedit genitor tum Deorum maximus,
Quaſſatque fulmen; tremere coepere omnia.
Canes confuſi, ſubitus quod fuerat fragor,
Repente odorem mixtum cum merdis cacant.
Reclamant omnes, vindicandam injuriam.
Sic eſt locutus ante poenam Jupiter:
Non eſt Legatos Regis non dimittere,
Nec eſt difficile, poenas culpae imponere.
Sed hoc feretis pro judicio praemium:
Non veto dimitti, verum cruciari fame,
Ne ventrem continere non poſſint ſuum.
Illi autem, qui miſerunt vos tam futiles,
Numquam carebunt hominis contumeliâ.
Ita nunc Legatos exſpectant & poſteri;
Novumque venire qui videt, culum olfacit.

(75) FAB. XVIII.

Homo & Colubra.

QUI fert malis auxilium, poſt tempus dolet.
Gelu rigentem quidam Colubram ſuſtulit,
Sinuque fovit, contra ſe ipſe miſericors.
Namque ut refecta eſt, necuit hominem protinus.

Hanc

Hanc alia quum rogaret cauſſam facinoris,
Reſpondit: Ne quis diſcat prodeſſe improbis.

(76) FAB. XIX.

Vulpis & Draco.

VULPIS cubile fodiens, dum terram eruit,
Agitque plures altius cuniculos,
Pervenit ad Draconis ſpeluncam ultimam;
Cuſtodiebat qui theſauros abditos.
Hunc ſimul adſpexit; Oro, ut imprudentiae
Des primum veniam; deinde, ſi pulchre vides,
Quam non conveniens aurum ſit vitae meae,
Reſpondeas clementer, quem fructum capis
Hoc ex labore, quodve tantum eſt praemium,
Ut careas ſomno, & aevum in tenebris exigas?
Nullum, inquit ille: verum hoc a ſummo mihi
Jove attributum eſt. Ergo nec ſumis tibi,
Nec ulli donas quidquam? Sic fatis placet.
Nolo iraſcaris, libere ſi dixero,
Diis eſt iratis natus, qui eſt ſimilis tibi.

(FAB. 77.)

Poëta.

ABITURUS illuc, quo priores abierunt,
Quid mente caecâ miſerum torques ſpiritum?
Tibi dico, avare, gaudium heredis tui,

Qui ture ſuperos, ipſum te fraudas cibo,
Qui triſtis audis muſicum citharae ſonum,
Quem tibiarum macerat jocunditas,
Opſoniorum pretia cui gemitum exprimunt:
Qui, dum quadrantes adgeras patrimonio,
Coelum fatigas ſordido perjurio;
Qui circumcidis omnem impenſam funeris,
Libitina ne quid de tuo faciat lucrum.

FAB. XX.

Phaedrus.

Quid judicare cogitet livor modo,
Licet diſſimulet, pulchre tamen intelligo.
Quidquid putabit eſſe dignum memoriae,
Aeſopi dicet; ſi quid minus adriſerit,
A me contendet fictum quovis pignore.
Quem volo refelli jam nunc reſponſo meo;
Sive hoc ineptum, ſive laudandum eſt opus,
Invenit ille, noſtra perfecit manus.
Sed exſequamur coeptum propoſiti ordinem.

(78) FAB. XXI.

Naufragium Simonidis.

Homo doctus in ſe ſemper divitias habet.
Simonides, qui ſcripſit egregium melos,
Quo paupertatem ſuſtineret facilius,

Circuire

Circuire coepit urbes Aſiae nobiles,
Mercede acceptâ laudem victorum canens.
Hoc genere quaeſtus poſtquam locuples factus eſt,
Venire in patriam voluit curſu pelagio.
(Erat autem natus, ut ajunt, in Cea inſula)
Adſcendit navem, quam tempeſtas horrida
Simul & vetuſtas medio diſſolvit mari.
Hi zonas, illi res pretioſas colligunt;
Subſidium vitae: quidam curioſior,
Simonide, tu ex opibus nil ſumis tuis?
Mecum, inquit, mea ſunt cuncta. Tunc pauci enatant,
Quia plures onere degravati perierunt.
Praedones adſunt, rapiunt, quod quiſque extulit,
Nudos relinquunt. Forte Clazomenae prope
Antiqua fuit urbs, quam petierunt naufragi;
Hic literarum quidam ſtudio deditus,
Simonidis qui ſaepe verſus legerat,
Eratque abſentis admirator maximus,
Sermone ab ipſo cognitum cupidiſſime
Ad ſe recepit; veſte, nummis, familiâ
Hominem exornavit. Ceteri tabulam ſuam
Portant, rogantes victum. Quos caſu obvius
Simonides ut vidit: dixi, inquit, mea
Mecum eſſe cuncta? vos quod rapuiſtis, perit.

(79) FAB. XXII.

Mons parturiens.

MONS parturibat, gemitus immanes ciens;
Eratque in terris maxima exſpectatio.

At ille murem peperit. Hoc ſcriptum eſt tibi,
Qui, magna quum minaris, extricas nihil.

(80) FAB. XXIII.

Formica & Muſca.

FORMICA & Muſca contendebant acriter,
Quae pluris eſſet. Muſca ſic coepit prior,
Conferre noſtris tu potes te laudibus?
Ubi immolatur, exta praeguſto Deûm,
Moror inter aras, templa, perluſtro omnia.
In capite Regis ſedeo, quum viſum eſt mihi,
Et matronarum caſta delibo oſcula,
Laboro nihil, atque optimis rebus fruor.
Quid horum ſimile tibi contingit, ruſtica?
Eſt glorioſus ſane convictus Deûm,
Sed illi, qui invitatur, non qui inviſus eſt.
Reges commemoras, & matronarum oſcula;
Ego granum in hiemem quum ſtudioſe congero,
Te circa murum video paſci ſtercore.
Aras frequentas, nempe abigeris, quo venis.
Nihil laboras; ideo, quum opus eſt, nil habes.
Superba jactas, tegere quod debet pudor.
Aeſtate me laceſſis; quum bruma eſt, ſiles.
Mori contractam quum te cogunt frigora,
Me copioſa recipit incolumem domus.
Satis profecto retudi ſuperbiam.

Fabella talis hominum diſcernit notas
Eorum, qui ſe falſis ornant laudibus,
Et quorum virtus exhibet ſolidum decus.

(81) FAB. XXIV.

Simonides a Diis ſervatus.

QUANTUM valerent inter homines literae,
Dixi ſuperius: quantus nunc illis honos
A ſuperis ſit tributus, tradam memoriae.
Simonides idem ille, de quo retuli,
Victori laudem cuidam pyctae ut ſcriberet,
Certo conduxit pretio: ſecretum petit.
Exigua cum frenaret materia impetum,
Uſus poëtae, ut moris eſt, licentiâ,
Atque interpoſuit gemina Ledae ſidera,
Auctoritatem ſimilis referens gloriae.
Opus adprobavit: ſed mercedis tertiam
Accepit partem. Quum reliquum poſceret,
Illi, inquit, reddent, quorum ſunt laudis duae;
Verum, ut ne irate dimiſſum te ſentiam,
Ad coenam mihi promitte, cognatos volo
Hodie invitare, quorum es in numero mihi.
Fraudatus quamvis, & dolens injuriâ,
Ne male dimiſſus gratiam corrumperet,
Promiſit. Rediit horâ dictâ, recubuit.
Splendebat hilare poculis convivium;
Magno adparatu laeta reſonabat domus;
Repente duo quum juvenes, ſparſi pulvere,

Sudore multo diffluentes, corpore
Humanam ſupra formam, cuidam ſervulo
Mandant, ut ad ſe provocet Simonidem,
Illius intereſſe ne faciat moram.
Homo perturbatus excitat Simonidem.
Unum promôrat vix pedem triclinio;
Ruina camarae ſubito oppreſſit ceteros;
Nec ulli juvenes ſunt reperti ad januam.
Ut eſt vulgatus ordo narratae rei,
Omnes ſcierunt Numinum praeſentiam
Vati dediſſe vitam mercedis loco.

FAB. XXV.

Poëta.

SUPERSUNT mihi quae ſcribam, ſed parco ſciens,
Primum eſſe ne tibi videar moleſtior,
Diſtringit quem multarum rerum varietas;
Dein ſi quis eadem forte conari velit,
Habere ut poſſit aliquid operis reſidui.
Quamvis materiae tanta abundet copia,
Labori faber ut deſit, non fabro labor.
Brevitati noſtrae praemium ut reddas, peto,
Quod es pollicitus: exhibe vocis fidem,
Nam vita morti propior eſt quotidie.
Et hoc minus perveniet ad me muneris,
Quo plus conſumet temporis dilatio:
Si cito rem perages, uſus fiet longior.

Fruar diutius, ſi celerius coepero.
Languentis aevi dum ſunt aliquae reliquiae,
Auxilio locus eſt: olim ſenio debilem
Fruſtra adjuvare bonitas nitetur tua,
Quum jam deſierit eſſe beneficium utile,
Et mors vicina flagitabit debitum.
Stultum admovere tibi preces exiſtimo,
Proclivis ultro quum ſit miſericordia.
Saepe impetravit veniam confeſſus reus,
Quanto innocenti juſtius debet dari?
Tuae prius ſunt partes, aliorum dein:
Similique gyro venient aliorum vices.
Decerne quod religio, quod patitur fides,
Et gratulari me fac judicio tuo.
Excedit animus, quem propoſuit, terminum,
Sed difficulter continetur ſpiritus,
Integritatis qui ſincerae conſcius,
A noxiorum premitur inſolentiis.
Qui ſint, requires. adparebunt tempore.
Ego, quondam legi quam puer ſententiam,
Palam mutire plebejo piaculum eſt,
Dum ſanitas conſtabit, pulcre meminero.

PHAEDRI

PHAEDRI FABULARUM

LIBER QUINTUS.

POETA.

QUUM deſtinaſſem operis habere terminum
In hoc, ut aliis eſſet materiae ſatis,
Conſilium tacito corde damnavi *meum*.
Nam ſi quis talis etiam eſt tituli *artifex*,
Quo pacto divinabit, quidnam omiſerim,
Ut illud ipſum cupiat famae tradere:
Sua cuique quum ſit animi cogitatio,
Colorque proprius? Ergo non levitas mihi,
Sed certa ratio, cauſſam ſcribendi dedit.
Quare, Particulo, quoniam caperis fabulis,
Quas Aeſopeas, non Aeſopi nomino;
Quaſi paucas oſtenderit, ego plures diſſero,
Uſus vetuſto genere, ſed rebus novis,
Quarum libellum dum vacive perleges,
Hunc obtrectare ſi volet malignitas,

Imitari dum non poſſit, obtrectet licet.
Mihi parta laus eſt, quod tu, quod ſimiles tui,
Veſtras in chartas verba transfertis mea,
Dignumque longâ judicatis memoriâ.
Inliteratum plauſum nec deſidero.

IDEM POETA.

AEsopi nomen ſicubi interpoſuero,
Cui reddidi jam pridem, quidquid debui,
Auctoritatis eſſe ſcito gratiâ:
Ut quidam artifices noſtro faciunt ſaeculo,
Qui pretium operibus majus inveniunt, novo
Si marmori adſcripſerunt Praxitelen ſuo,
Trito Myronem argento. Fabulae exaudiant
Adeo fugatae. Plus vetuſtis nam favet
Invidia mordax, quam bonis praeſentibus.
Sed jam ad fabellam talis exempli feror.

(82) FAB. I.

Demetrius & Menander.

Demetrius, Phalereus qui dictus eſt,
Athenas occupavit imperio improbo.
Ut mos eſt vulgi, paſſim & certatim ruunt:
Feliciter ſubclamant. Ipſi principes
Illam oſculantur, quâ ſunt oppreſſi, manum,
Tacite gementes triſtem fortunae vicem.
Quin etiam reſides & ſequentes otium,
Ne defuiſſe noceat, repunt ultimi:

In quîs Menander, nobilis comoediis,
Quas, ipſum ignorans, legerat Demetrius,
Et admiratus fuerat ingenium viri:
Unguento delibutus, veſtitu adfluens,
Veniebat greſſu delicato & languido.
Hunc ubi tyrannus vidit extremo agmine:
Quinam cinaedus ille in conſpectu meo
Audet venire? Reſponderunt proximi:
Hic eſt Menander ſcriptor. Mutatus ſtatim

* * * * * * * * *

83) FAB. II.

Viatores & Latro.

* * * * * * * * *

ET vindicavit ſeſe forti dexterâ.
Latrone occiſo, timidus adcurrit comes,
Stringitque gladium, dein, rejectâ penulâ,
Cedo, inquit, illum, jam curabo ſentiat,
Quos adtentarit. Tunc qui depugnaverat:
Vellem iſtis verbis ſaltem adjuviſſes modo,
Conſtantior fuiſſem, vera exiſtimans:
Nunc conde ferrum, & linguam pariter futilem,
Ut poſſis alios ignorantes fallere.
Ego, qui ſum expertus, quantis fugias viribus,
Scio, quod virtuti non ſit credendum tuae.
Illi adſignari debet haec narratio,
Qui re ſecundâ fortis eſt, dubiâ fugax.

(84) FAB. III.

Calvus & Muſca.

CALVI momordit Muſca nudatum caput,
Quam opprimere captans, alapam ſibi duxit gravem;
Tunc illa irridens: punctum volucris parvulae
Voluiſti morte ulciſci: quid facies tibi,
Injuriae qui addideris contumeliam?
Reſpondit; Mecum facile redeo in gratiam,
Quia non fuiſſe mentem laedendi ſcio.
Sed te, contemti generis animal improbum,
Quae delectaris bibere humanum ſanguinem,
Optem necare vel majore incommodo.
Hoc argumentum veniam mage dari docet,
Qui caſu peccat, quam qui conſilio eſt nocens.
Illum eſſe quâvis poenâ dignum judico.

(85) FAB. IV.

Homo & Aſinus.

QUIDAM immolaſſet verrem quum ſancto Herculi,
Cui pro ſalute votum debebat ſuâ,
Aſello juſſit reliquias poni hordei.
Quas adſpernatus ille, ſic locutus eſt:
Tuum libenter prorſus adpeterem cibum,
Niſi, qui nutritus illo eſt, jugulatus foret.
Hujus reſpectu fabulae deterritus,
Periculoſum ſemper vitavi lucrum.
Sed dicis, qui rapuere divitias, habent.

Numeremus, agedum, qui deprenſi perierint:
Majorem turbam punitorum reperies.
Paucis temeritas eſt bono, multis malo.

(86) FAB. V.

Scurra & Ruſticus.

Pravo favore labi mortales ſolent,
Et, pro judicio dum ſtant erroris ſui,
Ad poenitendum rebus manifeſtis agi.
Facturus ludos quidam dives nobiles,
Propoſito cunctos invitavit praemio,
Quam quiſque poſſet, ut novitatem oſtenderet.
Venere artifices laudis ad certamina,
Quos inter Scurra, notus urbano ſale,
Habere dixit ſe genus ſpectaculi,
Quod in theatro numquam prolatum foret.
Diſperſus rumor civitatem concitat:
Paullo ante vacua turbam deficiunt loca;
In ſcena vero poſtquam ſolus conſtitit,
Sine adparatu, nullis adjutoribus,
Silentium ipſa fecit exſpectatio.
Ille in ſinum repente demiſit caput,
Et ſic porcelli vocem eſt imitatus ſua,
Verum ut ſubeſſe pallio contenderent,
Et excuti juberent. Quo facto, ſimul
Nihil eſt repertum, multis onerant laudibus,
Hominemque plauſu proſequuntur maximo.
Hoc vidit fieri Ruſticus. Non mehercule
Me vincet, inquit: & ſtatim profeſſus eſt,

Idem

Idem facturum melius ſe poſtridie.
Fit turba major. Jam favor mentes tenet,
Et deriſuri, non ſpectaturi, ſedent.
Uterque prodit. Scurra degrunnit prior,
Movetque plauſus, & clamores ſuſcitat.
Tunc ſimulans ſeſe veſtimentis Ruſticus
Porcellum obtegere, (quod faciebat ſcilicet,
Sed, in priore quia nil compererant, latens)
Pervellit aurem vero, quem celaverat,
Et cum dolore vocem naturae exprimit.
Adclamat populus, Scurram multo ſimilius
Imitatum, & cogit Ruſticum trudi foras.
At ille profert ipſum porcellum e ſinu,
Turpemque aperto pignore errorem probans ;
En, hic declarat, quales ſitis judices.

POETA.

ADHUC ſuperſunt multa, quae poſſim loqui,
Et copioſa abundat rerum varietas ;
Sed temperatae ſuaves ſunt argutiae ;
Immodicae offendunt. Quare, vir ſanctiſſime,
Particulo, chartis nomen victurum meis,
Latinis dum manebit pretium literis,
Si non ingenium, certe brevitatem adproba,
Quae commendari tanto debet juſtius,
Quanto Poëtae ſunt moleſti validius.

(87) FAB. VI.

Duo Calvi.

INVENIT Calvus forte in trivio pectinem,
Acceſſit alter, aeque defectus pilis:
Eia, inquit, in commune, quodcumque eſt lucri.
Oſtendit ille praedam, & adjecit ſimul:
Superûm voluntas favit; ſed, fato invido,
Carbonem, ut ajunt, pro theſauro invenimus.
Quem ſpes deluſit, huic querela convenit.

(88) FAB. VII.

Princeps Tibicen.

UBI vanus animus, aurâ captus frivolâ,
Adripuit inſolentem ſibi fiduciam,
Facile ad deriſum ſtulta levitas ducitur.
Princeps Tibicen notior paullo fuit,
Operam Bathyllo ſolitus in ſcena dare.
Is forte ludis (non ſatis memini quibus)
Dum pegma rapitur, concidit caſu gravi
Necopinans, & ſiniſtram fregit tibiam,
Duas quum dextras maluiſſet perdere.
Inter manus ſublatus, & multum gemens
Domum refertur. Aliquot menſes tranſeunt,
Ad ſanitatem dum venit curatio.
Ut ſpectatorum mos eſt, & lepidum genus,
Deſiderari coepit, cujus flatibus
Solebat excitari ſaltantis vigor.

Erat

Erat facturus ludos quidam nobilis;
Et incipiebat Princeps ingredier. Eum
Adducit pretio, precibus, ut tantummodo
Ipſo ludorum oſtenderet ſeſe die.
Qui ſimul advenit, rumor de tibicine
Fremit in theatro: quidam adfirmant mortuum,
Quidam in conſpectum proditurum ſine morâ.
Aulaeo miſſo, devolutis tonitrubus,
Dî ſunt locuti more tranſlatitio.
Chorus reducto tunc, & notum canticum
Impoſuit, cujus haec fuit ſententia;
Laetare incolumis, Roma, ſalvo Principe.
In plauſus conſurrectum eſt. Jactant baſia.
Tibicen gratulari fautores putat;
Equeſter ordo ſtultum errorem intelligit:
Magnoque riſu canticum repeti jubet.
Iteratur illud. Homo meus ſe in pulpito
Totum proſternit: plaudit inludens eques;
Rogare populus hunc coronam exiſtimat.
Ut vero cuneis notuit res omnibus,
Princeps ligato crure niveâ faſciâ,
Niveiſque tunicis, niveis etiam calceis,
Superbiens honore divinae domus,
Ab univerſis capite eſt protruſus foras.

(89) FAB. VIII.

Occaſio depicta.

CURSU volucri, pendens in novacula,
Calvus, comeſâ fronte, nudo corpore,

Quem ſi occupâris, teneas; elapſum ſemel
Non ipſe poſſit Jupiter reprehendere;
Occaſionem rerum ſignificat brevem.
Effectus impediret ne ſegnis mora,
Finxere antiqui talem effigiem temporis.

(90) FAB. IX.

Taurus & Vitulus.

ANGUSTO in aditu taurus luctans cornibus,
Quum vix intrare poſſet ad praeſepia,
Monſtrabat vitulus, quo ſe pacto plecteret.
Tace, inquit, ante hoc novi, quam tu natus es.
Qui doctiorem emendat, ſibi dici putet.

(91) FAB. X.

Venator & Canis.

ADVERSUS omnes fortis veloces feras
Canis quum domino ſemper feciſſet ſatis,
Languere coepit annis ingravantibus,
Aliquando objectus hiſpidi pugnae ſuis
Adripuit aurem: ſed carioſis dentibus
Praedam dimiſit. Hic tum venator dolens
Canem objurgabat. Cui latrans contra ſenex:
Non te deſtituit animus, ſed vires meae.
Quod fuimus laudas, jam damnas, quod non ſumus,
Hoc cur, Philete, ſcripſerim; pulcre vides.

FINIS.